

PÄIHDE- JA MIELENTERVEYS- TOIMIJOIDEN KUMPPANUUSILTA — KOHTAAMISIA JA UUSIA YHTEYKSIÄ

Kirjoittajat:

Kumppanuuskehittäjät Sari Turpeinen ja Milka Lintinen,
Kumppanuudella soteen ja kuntiin -hanke (2017-2019),
Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry

KUMPPANUUDET OVAT ASIAKKAAN ETU

Kumppanuusilta oli kohtaamispaikka koko Keski-Uudenmaan päihde- ja mielenterveystyöntoimijoille.

Keski-Uudenmaan Yhdistysverkoston Kumppanuudella soteen ja kuntiin -hanke toi syksyn 2019 aikana yhteen yli 200 järjestöjen, seurakuntien ja julkisten palvelujen toimijaa lapsi- ja perhetyön, päihde- ja mielenterveystyön sekä kehitysvammatyön alueellisissa Kumppanuusilloissa. Päihde- ja mielenterveystoimijoiden Kumppanuusillassa 12.9.2019 Järvenpäässä oli mukana 85 osallistujaa. Illan aikana kartoitettiin alueen palveluja ja ehkäisevän päihdetyön kenttää, kohdattiin ja solmittiin uusia yhteyksiä.

Kumppanuusillan palautekyselyn perusteella iltaan osallistuneet päihde- ja mielenterveystoimijat olivat yksimielisiä siitä, että yhteistyön lisääntyminen merkitsisi muun muassa uusien toimintatapojen kehittämistä, toiminnan mahdollisuuksien lisääntymistä, toiminnan laajentumista ja laajempia palveluja asiakaskunnalle. Lisääntyvän yhteistyön nähtiin mahdollistavan ajantasaisen tiedon jakamisen, selvemmän toimijoiden rooleja ja lisäävän näkyvyyttä.

Toisten toiminnan tunteminen nähtiin asiakkaiden etuna: he päätyisivät todennäköisemmin tarvitsemaansa palveluun, heidän arkensa olisi sujuvampaa ja osallisuuden kokemukset vahvistuisivat. Yhteistyön lisääntymisen johtaisi myös moniammatillisempaan työotteeseen, jolloin palveluiden laatu asiakkaiden näkökulmasta kasvaisi. Niin asiantuntemuksen kuin resurssienkin jakaminen nostettiin esiin yhteistyön positiivisina seurauksina. Päällekkäiseltä työltä välttyttäisiin ja kaikkien osaaminen saataisiin käyttöön.

Illan messujen yhteydessä pelattiin Yhteistyöbingoa, jonka täytyttyä saattoi osallistua arvontaan. Rikosuhripäivystys ilahtui voittamastaan Sahan koulun käyttöoikeudesta.

Päihde- ja mielenterveystoimijoiden Kumppanuusillasta palautetta antaneista 90% piti iltojen jatkamista ehdottoman tärkeänä. Vastaajista lähes kaikki olivat nyt järjestetyn kumppanuusillan kaltaisen tapahtuman kannalla jatkossakin.

Toiseksi eniten kannatusta saivat **messutyypiset tilaisuudet**, jossa olisivat mukana kaikenlaiset järjestöt ja julkinen sektori kokokuntayhtymän alueelta.

EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ ON AITOA KOHTAAMISTA

*Päihde- ja mielenterveystyön
kumppanuusillassa kerättiin
osallistujilta ajatuksia kolmeen
kysymykseen:*

*Miten ihminen itse voi osallistua
oman palvelunsa suunnitteluun?
Miten yhdistykset, kunnat, Keusote,
seurakunnat ja muut toimijat voivat
tehdä mielenterveys- ja päihdetyötä
yhdessä?*

*Mitä on ennaltaehkäisevä
mielenterveys- ja päihdetyö?*

Kumppanuusillan osallistujien kirjoitusten mukaan oma osallisuus palveluiden suunnittelussa toteutuu rohkeudella, avoimuudella ja kyselemällä sekä ”haastamalla viranomaisia kuulemaan ihmisen itsensä oma kokemus”. Aktiivinen toimijuus ja vastuun ottaminen itselleen ovat avaimia osallisuuden toteutumiseen. Toisaalta kyse on myös viranomaisten tavasta puhua ja kohdata. Osallisuus palveluiden suunnittelussa voi toteutua, kun ihmiseltä itseltään kysytään mikä sinua auttaa, mikä sinua tukee ja kuinka voin olla sinulle avuksi.

Mielenterveys- ja päihdetyössä yhteistyö on mahdollista, kun jaetaan roolit, kokoonnutaan säännöllisesti, suunnitellaan yhdessä ja sovitaan vastuista. Tärkeänä pidettiin, että kilpailuasetelmat unohdetaan ja tasa-vertaisuus toteutuu.

Asiakkaiden osallistamista ja kohtaamista pidettiin myös keskeisenä yhdessä tekemisen kannalta, pelkkä asiakkaiden ohjaus toisiin palveluihin ei riitä. Vastauksissa todettiin, että prosessien ja palvelupolkujen tulee olla yhteisiä, eikä saa unohtaa, että meidän jokaisen hyvinvointi heijastuu ympäristöön.

Ehkäisevä päihdetyö on:

**Aittoa ja toista arvostavaa
kohtaamista**

Ajan antamista

Kaikkien huomioimista

Erilaisuuden hyväksymistä

Yhteisöllisyyttä ja huolenpitoa

Varhaista puuttumista

Tiedottamista

Peruskouluissa tehtävää työtä

Harrastuksia ja ihmissuhteita

Koko perheen tukemista

**Hyvinvointiin tähtäävää
yhteistoimintaa**

Kulttuuria hyvinvoinnin tuottajana

AITOJA KOHTAAMISIA

UUSIA KUMPPANUUKSIA SOLMITTIIN AHKERASTI

Tapahtuman ensimmäinen tunti omistettiin ajankohtaisille alustuksille. Kumppanuuskehittäjä Milka Lintinen avasi kumppanuuspöytä -käsitettä ja kertoi Kumppanuudella soteen ja kuntiin -hankkeen täydentyvän kolmeen suureen Kumppanuusiltaan.

Kumppanuusillassa
onnistui:

Verkostoituminen
Kumppanuusmessut
Yhteistyöbingo
Tarinatatteri
Ilmapiiri

Johtava asiantuntija Kimmo Mäkelä Keusoten aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalveluista kuvasi omassa puheenvuorossaan päihde- ja mielenterveyspalvelujen tilannetta Keusoten alueella. Erikoisasiantuntija Roni Nukarinen Keusoten sisäisistä integraatiopalveluista kertoi, että asiakasohjaus tulee keskittymään yhden puhelinnumeron taakse. Näin asiakasohjaajilla on mahdollisuus ohjata asiakasta Keusoten, kuntien, järjestöjen ja seurakuntien palveluihin kaikkien kuntayhtymän kuuden kunnan alueella. Tässä kumppaneilla on tärkeä rooli tuoda esille omia toimintojaan, jotka täydentävät julkisia palveluja. Erityisesti vapaaehtois- ja muusta järjestöjen toiminnasta Keusote kaipaa ajanmukaista tietoa asiakasohjauksen käyttöön.

Onnistuneen yhteistyön esimerkin iltaan toivat hankepäällikkö Henna Kärki ja projekti-koordinaattori Jappe Vilponen Yhdessä katettu -verkostosta, ViaDia Järvenpää ry:stä sekä johtava pastori Risto Vappula Järvenpään Vapaaseurakunnasta ja diakonian viranhaltija Marja Kosonen Järvenpään seurakunnasta. He kuvasivat, kuinka pitkä ja vaiheikas kumppanuuden luomisen polku on ollut ja kuinka hienoihin lopputuloksiin se vuosien päästä on johtanut. Keusoten päihdekuntoutuspisteen sairaanhoitaja Minna Palmunen ja erityissosiaaliohjaaja Kati Voivala sekä Hannele Liesmäki Toimari ry:stä kuvailivat omia suunnitelmiaan yhteisen työn alkumetreillä.

*Yhdessä katettu
-verkoston esittelypöytä
kumppanuusillan
kumppanuusmessuilla.*

Kumppanuusillassa verkostoiduttiin ja vaihdettiin yhteystietoja ajatuksella, että keskustelua ja yhteisen työn suunnittelua jatketaan myös tapahtuman jälkeen. Palautteen perusteella illassa jaettiin omat yhteystiedot keskimäärin neljän henkilön kanssa ja illan jälkeen kumppanuuksien luominen jatkui konkreettisesti keskimäärin kahden eri toimijan kanssa.

JATKOA KUMPPANUUSILLOILLE

Kumppanuusiltojen innostamana Keusote ja Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto järjestävät Hyvinvointia meille kaikille – Kumppanuustapahtuman Järvenpäässä 30.1.2020. Tapahtuman runko on Kumppanuusiltojen mukainen, mutta nyt vetovastuu on Keusoten ulkoisella integraatiolla.

Tapahtumassa esitellään mm. alueellinen hyvinvointisuunnitelma. Alustuksissa nostetaan esille sitä, mikä merkitys alueellisella suunnitelmalla on kuntatasolla ja miten järjestöt asemoituvat siihen. Hyvinvointisuunnitelmasta nostettuja ilmiöitä käsitellään ohjatuissa keskusteluissa ikäryhmittäin. Näitä ilmiöitä ovat ehkäisevä päihdetyö, liikunnan lisääminen ja yksinäisyyden ehkäisy.

Tapahtumaan kutsutaan alueen järjestöjä ja seurakuntia sekä kuntien ja Keusoten toimijoita. Myös kokemusasiantuntijat ovat lämpimästi tervetulleita. Ilmoittautuminen on auki ja se löytyy Keski-Uudenmaan Yhdistysverkoston kotisivuilta: <https://www.yhdistysverkosto.net/ilmoittautumiset/>

KUMPPANUUSILTOJEN TAUSTAA

Kumppanuudella soteen ja kuntiin -hankkeessa kehitetty Kumppanuusilta -malli on työkalu alueellisen yhteistyön kehittämiseen ja toteuttamiseen. Kumppanuuskehittäjät Sari Turpeinen ja Milka Lintinen ideoivat mallin hankkeessa kerätyn kokemuksen pohjalta ja toimivat promootoreina yhteisen työn käynnistämisessä päihde- ja mielenterveystyön, kehitysvamma-alan työn sekä lapsi- ja perhetyön sektoreilla Keski-Uudellamaalla.

Kumppanuusiltojen suunnittelu toteutettiin monialaisessa yhteistyössä useammassa vaiheessa. Suunnittelutiimit olivat avoimia ja ne kokosivat alan osaajia järjestöistä, Keusotesta ja kunnista. Kumppanuuskehittäjät olivat luoneet illoille puitteet, valinneet paikat ja ajankohdat sekä laatineet iltojen kululle rakenteen. Iltojen sisällöistä, puheenvuoroista, ja jopa kohderyhmästä päätettiin tiimeissä. Kumppanuusiltojen tavoitteena oli lisätä keskinäistä ymmärrystä ja yhdenvertaisuutta, vahvistaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja erilaisten ihmisten kohtaamista yli toimi- ja kuntarajojen. Alueellinen yhteistyö luo tasa-arvoisemman toimintaympäristön, kun järjestöt saavat tukea omaan toimintaansa ja alueen asukkaiden vaikutusmahdollisuudet omaan ja lähimmäisen hyvinvointiin lisääntyvät.

Kumppanuusilta-malli arvioitiin Sokra-hankkeen ja ESR TL5 -hankkeen Osallisuuden palaset -kehittämistyössä ja se on kuvattanu THL:n Osallisuutta edistävässä hallintomallissa:
<https://urly.fi/1nQG> ja esitelty kokonaisuudessaan Innokylässä:
<https://www.innokyla.fi/web/malli9260918>

Keski-Uudellamaalla on arviolta 4000 järjestöä, joista sosiaali- ja terveysalan järjestöjä on noin 300. Järjestöjen koko, toiminnan tavoitteet ja jäsenkunta ovat kirjavia, mutta on selvää, että järjestöt tukevat merkittävällä tavalla keski-uusmaalaisten hyvinvointia.

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä (Keusote) aloitti toimintansa vuoden 2019 alussa. Tämän seurauksena kuntien sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu Keski-Uudellamaalla siirtyi kuntien omistamalle kuntayhtymälle. Samalla kuntayhtymään siirtyivät kunnissa työskennelleet sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset. Keski-Uudellamaalla sekä järjestöt että kunnat ja kuntayhtymä ovat viestineet halukkuudesta entistä ehyempään yhteistyöhön kaikkien toimijoiden kesken.

Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto on järjestänyt jo useamman vuoden Järjestötrefejä sekä Verkostoaamuja alueensa kunnissa. Järjestötreffit ovat tuoneet yhteen kunkin kunnan alueella toimivia järjestöjä ja kunnan työntekijöitä. Kumppanuudella soteen ja kuntiin -hankkeessa nähtiin, että sote-kuntayhtymän aloittaminen loi tarpeen alueellisille eli kaikkia kuutta sote-kuntayhtymän kuntaa koskeville "Järjestötrefeille" eli Kumppanuusilloille, joiden tavoitteena olisi lisätä keskinäistä ymmärrystä ja kumppanuuksia yli toimiala- ja kuntarajojen.